

Κινηματογραφημένοι εφιάλτες...

Εβδομήντα δύο ιστορίες που αποτυπώνουν διαλόγους ανθρώπων που δεν συνομιλούν, δεν συμπίπτουν στον χρόνο

ΜΙΣΣΑ ΦΑΪΣ
Εξουθένωση
εκδ. Πατάκη, σελ. 279

της **ΖΩΗΣ ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΥ**

Εξουθένωση. Και αγωνία. Ασυννοσία. Και παραιtnση. Μοναχικότητα. Και μοναξιά. Εβδομήντα δύο ιστορίες, αποσπασματικές και στιγμιαίες, αποτύπωση διαλόγων ανθρώπων που δεν συνομιλούν, δεν συμπίπτουν στον χρόνο, ο καθένας μιλάει και εννοεί κάτι που ο άλλος δεν καταλαβαίνει, μένει εκκρεμής, αιωρούμενος σε αυτό που δεν μπορεί να είναι επικοινωνία, σχέση, ούτε καν προσπάθεια συνεννόησης. Συμφωνία, διαφωνία, απλή κατανόηση και δημιουργία μιας καθημερινής συνεννόησης, μοιάζει απολύτως αδύνατη.

Ντοκιμαντέρ ονείρων. Αυτός είναι ο υπότιτλος που υπερτελείται πιστά. Ο συγγραφέας με την κάμερα της γραφής του μας δίνει ολόκληρη την εικόνα της λήψης. Τόπος, χρόνος, περιγραφές των προσώπων και του σκηνικού. Μας μεταφέρει στο Παρίσι, μα και στο Ζάγκρεμπ, στο Άμστερνταμ, στην Αριζόνα, στο Σαν Φρανσίσκο, στο πουθενά. Είναι φθινόπωρο και καλοκαίρι, μεσημέρι και σούρουπο, είναι δωμάτια με φαρμακένους τοίχους και παλιά έπιπλα, είναι ένα παγκάκι, ένας άντρας στο γραφείο, μπροστά

στον υπολογιστή του. Ανθρώποι σε παρακμή και κατάπτωση, ζευγάρια που δεν μπορούν να κοιταχτούν, που ακόμη και το βλέμμα, η γνωστή ματιά παύει να είναι η ίδια και παρερμηνεύεται, γίνεται σκληρή ή απαθή, συνοδεύει λόγια σκληρά. Στα μικρά, επειγόντα, δραματικά με τον τρόπο τους στιγμιότυπα, κρύβονται οι αιώνιες απορίες μας, κάποτε και αγωνίες. Της μοναδικότητας στη

Ο συγγραφέας μάς μεταφέρει στο Παρίσι, μα και στο Ζάγκρεμπ, στο Άμστερνταμ, στην Αριζόνα, στο Σαν Φρανσίσκο, στο πουθενά.

σχέση, του χρόνου που περνάει και τα αλλάζει όλα, του νοήματος της συνέχισης της ύπαρξης και με ποιους όρους, του θανάτου, ιδίως όταν πρόκειται να πεθάνεις στη θέση κάποιου άλλου. Μα και η καιρία πίστη, πιο πολύ η κλονισμένη πίστη εκείνου που φοράει τα μοβ άμφια: «Ένας καθολικός ιερέας βγαίνει από τη βασιλική του Αγίου Πέτρου. Φλογισμένο πρόσωπο. Δεν μπορεί να αναπνεύσει. Τραβάει και ανοίγει τα μοβ άμφια στο στήθος του. Τρέ-

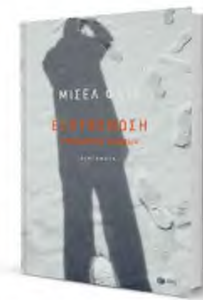

Ο φανταστικός κόσμος που προβάλλεται στο βιβλίο είναι σκληρός και απρόσπος, μα την ίδια στιγμή ενεργοποιεί ανενεργές χορδές της ψυχής.

με σύγχρομος. Γονατίζει. Παραληρεί. Μίλα! Δεν αντέχεται άλλο αυτή η κατάσταση. Αυτή η σιωπή και η απουσία σου δεν ενδιαφέρει πλέον κανέναν. Ολοι έχουν κουραστεί. Από τον θεολόγο και τον καρκινοπαθή. Μόνο τα καθάρματα βολεύει πλέον η απάθειά σου. Από το μηδέν τού ενθάδε, στο μηδέν τού επέκεινα. Μίλα! Θα πάρεις ποτέ καμία ευθύνη για τίποτα; Για όλα τα μαζικά εγκλήματα, από καταβολής

του κόσμου, ευθύνεται η ανία και η αδιαφορία σου. Μίλα! Είσαι ο πιο σκληρός μάντζερ του ανθρώπινου πόνου. Credere quia absurdum (Να πιστεύεις επειδή είναι παράλογο). Δεν βαρέθηκες; Credere quia absurdum. Credere quia absurdum. Μίλα! Άνοιξε τα γαμο-άμωμα χείλη σου, κροτάλισε τα γαμο-άσπιλα δόντια σου. Μίλα! Πες μια λέξη. Κάτι. Ψέλλισε το όνομά σου. Το σιδηόππετο.

Αναδύονται σελίδα τη σελίδα και τελείως σύγχρονες προ-

Η γραφή του βιβλίου ξεφεύγει απολύτως από τη συμβατική μορφή του διηγήματος.

κλήσεις. Ο διάλογος των νέων μεταξύ τους με μόνο, αποκλειστικό και κάποτε καταστροφικό όχημα την τεχνολογία, μα και ο διάλογος των μεγαλύτερων με τους νέους, που δεν έχει σημείο επαφής. Πόσο να χειριστεί τα greeklish ένας φαρμάκλινος πεννητάρης δάσκαλος δημιουργικής γραφής όταν τα βλέπει στη συνομιλία με τη μαθητριά του; Και οι δύο δεκαεξάχρονοι που μιλούν με το ελάχιστο κυδαίο λεξιλόγιο της εποχής, πόση βία φυλάνε μέσα τους, στη σιωπηλή, τραγική μοναξιά τους; Οι σχέσεις των ανθρώπων, οι πολύτιμες και πολυκύμαντες σχέσεις των αν-

θρώπων μοιάζει να είναι το κύριο ζητούμενο αυτής της συγγραφής. Όσα υπάρχουν, όσα φανερώνονται, όσα κρύβονται και τ' άλλα που υπονοούνται, οι υποψίες που σμπαρλιάζουν και η αναζήτηση της αλήθειας. Σχέσεις φιλικές, άλλες που διαμορφώνονται στη δουλειά, στη συνεργασία, μπροστά σ' ένα τάβλι. Και σχέσεις ζευγαριών, βαθιά ριζωμένων στον χρόνο, ασύγνωστα τελειωμένων ή σχέσεις εφήμερες στο περιθώριο του γάμου, στο περιθώριο της ζωής.

Τα ντοκιμαντέρ ονείρων ίσως και να είναι κινηματογραφημένοι εφιάλτες. Τόσο ζωντανοί όμως, τόσο οικείοι, ταυτόχρονα ξένοι και αποκρουστικοί. Η γραφή αυτή του βιβλίου ξεφεύγει απολύτως από τη συμβατική μορφή του διηγήματος, αξιώνει ο αναγνώστης να γίνει ένας μυημένος θεατής. Να ζωντανέψει τις εικόνες, να στοχεύσει στον τόνο της φωνής, στις συναισθηματικές εκρήξεις, στον διάλογο κωφών, στα παράπονα, την κγκρίνια, την εγγύτητα και την απόσταση των πρώτων. Να αποδεχθεί ότι ο φανταστικός κόσμος που προβάλλεται μπορεί να είναι σκληρός και απρόσιτος, μα την ίδια στιγμή να ενεργοποιεί υπάρχουσες κι ανενεργές χορδές της ψυχής, έτοιμες να σπάσουν. Και να νιώσει συμπάθεια, κατανόηση κι εγγύτητα, να χαμογελάσει.